

bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 180, of. 404,
MD-2004, Chișinău, Republica Moldova / Republic of Moldova
бул. Штефан чел Маре 180, оф. 404,
MD-2004, Кишинёв, Республика Молдова
+373 22 212 817; info@egalitate.md; www.egalitate.md

DECIZIE
din 12 decembrie 2024
cauza nr. 194/24

Membrii Consiliului participanți la ședința de deliberare:

Ian FELDMAN – președinte
Carolina BAGRIN – membră
Gheorghina DRUMEA – membră
Victorina LUCA – membră
Andrei LUNGU – membru

au examinat, în ședință de audieri publică, susținerile scrise și verbale ale
petiționarului: AAAA, reprezentat de avocata BBBB,
reclamaților: Ministerul Sănătății, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Serviciul
Fiscal de Stat și
au deliberat, în ședință închisă, cu privire la următoarele.

I. Obiectul plângerii

Pretinsa discriminare în acces la servicii de asistență medicală pe criteriul de statut de solicitant de azil.

II. Admisibilitatea obiectului

Plângerea corespunde cerințelor art. 13 alin. (2) din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității și nu ridică excepțiile de restituire prevăzute în art. 14 alin. (1) sau inadmisibilitate prevăzute în art. 14¹ alin. (1) din Legea nr. 121/2012.

III. Susținerile părților

Alegațiile reprezentantei petiționarului

- 3.2 Reprezentanta petiționarului susține că solicitanții de azil cu drept de muncă în Republica Moldova sunt discriminați în acces la serviciile de asistență medicală, or, în calitate de angajați în Republica Moldova, achită primele de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu în aceleași condiții ca și ceilalți angajați, însă, în momentul survenirii riscului asigurat nu beneficiază de asistență medicală conform Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală. În particular, avocata deplânge situația dlui AAAA care a sosit în Republica Moldova pe data de 21 noiembrie 2022 și a solicitat azil în aceeași zi. În temeiul art. 28 lit. j) și lit. l) din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, Direcția Azil și apatridie a Inspectoratului General pentru Migrație i-a eliberat documentul de identitate temporar de solicitant de azil (cu drept de muncă).
- 3.3 Ulterior, la data de 01 martie 2023, dl AAAA a fost angajat la fabrica de cablaje auto Fujikura Automotive în baza Contractului individual de muncă nr. 254 din 01.03.2023. În decursul perioadei de angajare, în conformitate cu art. 5 alin. (2) din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și pct. 2 al anexei nr. 1 a Legii nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de

asistență medicală, angajatorul a reținut de la petiționar, la fiecare plată a salariului, primele de asigurare obligatorie de asistență medicală în cotă procentuală și a prezentat la Serviciul Fiscal de Stat informația privind stabilirea drepturilor sociale și medicale aferente raporturilor de muncă (forma IRM19).

- 3.4 În aceste circumstanțe, la data survenirii riscului asigurat – incapacitate temporară de muncă pe motiv de boală (fractura mâinii drepte), petiționarul s-a adresat la instituția medico-sanitară publică din raza domiciliului, însă acordarea asistenței medicale i-a fost refuzată pe motiv că nu are statut de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. Astfel, dl AAAA a beneficiat de asistență medicală, inclusiv intervenție chirurgicală contra plată și nu a putut confirma absența de la muncă pe motiv de boală.
- 3.5 Avocata mai menționează și faptul că SRL „CCCC”, care asigură managementul resurselor umane în cadrul Fujikura Automotive MLD, s-a adresat către Ministerul Sănătății, CNAM și Serviciul Fiscal de Stat pentru clarificări cu referire la obligativitatea achitării primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în cotă procentuală pentru străinii angajați și cu privire la dreptul solicitanților de azil să beneficieze de volumul integral de asistență medicală prevăzut de Programul unic ca urmare a achitării primei de asigurare obligatorie de asistență medicală de către petiționar. Astfel, pe de o parte, solicitanții de azil nu se regăsesc în categoriile de străini prevăzute de art. 9 alin. (1) al Legii nr. 1585/1998 ce au aceleași drepturi și obligații în domeniul asigurării obligatorii de asistență medicală ca și cetățenii Republicii Moldova, respectiv, nu există o normă care să prevadă obligația solicitantului de azil de a-și asigura riscul propriu de a se îmbolnăvi. Pe de altă parte, petiționarului, solicitant de azil, pe perioada activării în cadrul Fujikura Automotive MLD, i-au fost reținute lunar primele de asigurare medicală obligatorie, fără a avea această obligație.
- 3.6 Totodată, în răspunsul adresat SRL „CCCC”, Serviciul Fiscal de Stat a menționat că persoanele fizice – solicitanți de azil, încadrați în câmpul muncii prin contract individual de muncă sunt plătitori ai primei și din plățile salariale achitate în folosul acestora urmează să se calculeze primele nominalizate în modul general stabilit. Pe de altă parte, CNAM, în răspunsul său adresat SRL „CCCC” a notat că străinii, alții decât cei prevăzuți la art. 9 din Legea nr. 1585/1998, nu au calitatea de subiecți ai sistemului AOAM și, prin urmare, nu pot fi încadrați în sistem, în condițiile prevăzute de Legea nr. 1585/1998. Respectiv, pentru a beneficia de servicii medicale pe teritoriul RM, străinii în cauză urmează să se asigure facultativ pentru a beneficia de servicii medicale pe teritoriul RM sau urmează să achite costul serviciilor medicale prestate de către instituțiile medico-sanitare.
- 3.7 Subsecvent, în opinia avocatei, situația de discriminare în acces la serviciile de asistență medicală invocată în plângere rezultă din lipsa concordanței dintre normele care reglementează statutul solicitanților de azil angajați în câmpul muncii în Republica Moldova în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală.

Susținerile Ministerului Sănătății

- 3.8 Ministerul Sănătății a notat că integrarea străinilor în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală se efectuează în conformitate cu Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală. Astfel, Compania Națională de Asigurări în Medicină are obligația să realizeze asigurarea obligatorie de asistență medicală a cetățenilor RM și doar a străinilor specificați în Legea nr. 1585/1998, iar drepturile de asigurare medicală se exercită corelativ cu îndeplinirea obligațiilor. În acest fel, conform art. 6 din Legea nr. 1585/1998, statutul de persoană asigurată se acordă de către asigurător ca urmare a achitării primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în modul și termenele prevăzute de legislație. Statutul de persoană asigurată se acordă de către asigurător în baza informației aferente raporturilor de muncă pentru stabilirea drepturilor sociale și medicale

prezentate de angajatori Serviciul Fiscal de Stat, potrivit formei și modului aprobat de Ministerul Finanțelor.

- 3.9 Cât ține de asigurarea cu asistență medicală a străinilor, Ministerul menționează că străinii specificați la art. 2 alin. (1) lit. a) – c) din Legea nr. 274/2011 privind integrarea străinilor și anume, străini titulari ai dreptului de ședere provizorie, străini titulari ai dreptului de ședere permanentă și străini cărora li s-a recunoscut statutul de apatrid în Republica Moldova, încadrați în muncă în RM în baza unui contract individual de muncă, încheiat în temeiul legislației RM, străinii titulari ai dreptului de ședere permanentă în RM, precum și beneficiarii de protecție internațională au aceleași drepturi și obligații în domeniul asigurării obligatorii de asistență medicală ca și cetățenii RM (art. 9 alin. (1) din Legea nr. 1585/1998), în conformitate cu legislația, dacă tratatele internaționale nu prevăd altfel. Primele de AOAM pentru persoanele menționate se calculează în modul prevăzut pentru categoriile corespunzătoare de cetățeni ai RM. Străinii, alții decât cei prevăzuți la art. 9 din Legea nr. 1585/1998, nu au calitatea de subiecți ai sistemului AOAM și, prin urmare, nu pot fi încadrați în sistem, în condițiile prevăzute de Legea nr. 1585/1998. Respectiv, pentru a beneficia de servicii medicale pe teritoriul RM, străinii în cauză urmează să se asigure facultativ pentru a beneficia de servicii medicale pe teritoriul RM sau urmează să achite costul serviciilor medicale prestate de către instituțiile medico-sanitare.
- 3.10 De asemenea, Ministerul notează că evidența persoanelor fizice încadrate în Sistemul informațional automatizat „Asigurarea obligatorie de asistență medicală” se realizează pe baza numărului de identificare de stat (IDNP) valabil în sistemul național de pașapoarte. Potrivit art. 32 alin. (1) și (2) din Legea nr. 270/2008, până la soluționarea cererii de azil, Direcția azil și integrare eliberează solicitantului de azil un document de identitate temporar care atestă statutul acestuia de solicitant de azil, dar nu și identitatea lui adevărată. În această ordine de idei, azilul este o instituție juridică prin al cărei intermediu statul oferă străinului protecție, acordându-i ulterior statutul de refugiat, protecție umanitară, protecție temporară sau azil politic. Doar în aceste condiții, după acceptarea cererii de azil, solicitanții de azil se bucură de protecția statului și pot beneficia de toate garanțiile sociale în contextul legislației RM (art. 9 și lit. a) alin. (3) al art. 12 din Legea nr. 1585/1998). Reieșind din specificul statutului, solicitanții de azil nu posedă acte de identitate eliberate în contextul art. 1 și lit. d) alin. (5) al art. 3 din Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte. Din acest considerent, solicitanții de azil au opțiunea de a-și procura asigurarea medicală facultativă la asiguratorii privați din RM, pentru perioada procedurii de examinare a cererii de către Inspectoratul General pentru Migrațiune și a putea beneficia de servicii medicale în condiții similare cu cele stabilite pentru cetățenii RM.
- 3.11 Totodată, ținând cont de statutul solicitantului de azil, statul oferă solicitanților de azil dreptul de a beneficia de asistență medicală primară și de urgență potrivit lit. o) al art. 28 și alte investigații medicale pentru prevenirea și depistarea bolilor precoce cu consecințe majore specificate la art. 30 din Legea nr. 270/2008. Ceea ce ține de evidența și controlul corectitudinii calculării și virării în termen în fondurile obligatorii de asistență medicală a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în cotă procentuală la salariu și la alte recompense, conform art. 17 din Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, competența îi revine Serviciului Fiscal de Stat.

Susținerile Companiei Naționale de Asigurări în Medicină

- 3.12 Compania Națională de Asigurări în Medicină informează că străinii, alții decât cei prevăzuți în art. 9 din Legea nr. 1585/1998, nu au calitatea de subiecți ai sistemului „AOAM” și nu pot fi încadrați în sistem. Respectiv, solicitanții de azil au opțiunea de a procura asigurarea medicală facultativă la asiguratorii privați din Republica Moldova, pentru perioada cât va dura

luarea deciziei de acordare a statutului din partea IGM al MAI, doar în aceste condiții, solicitanții de azil vor putea beneficia de servicii medicale în condiții similare cu cetățenii RM. Reieșind din cele invocate, CNAM indică asupra faptului că, potrivit art. 12 alin. (3) lit. a) din Legea nr.1585/1998, CNAM este obligată să realizeze asigurarea obligatorie de asistență medicală a cetățenilor RM și a străinilor specificați la art. 9 alin. (1) din legea prenotată, dacă tratatele internaționale nu prevăd altfel.

- 3.13 CNAM punctează că art. 3 din Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova statuează că beneficiarul de protecție internațională este cetățeanul străin sau apatrid căruia i s-a recunoscut statutul de refugiat sau i s-a acordat protecție umanitară, în timp ce, solicitant de azil este străinul care a depus o cerere de azil, nesoluționată încă prin decizie irevocabilă”. Prin urmare, azilul este o instituție juridică prin al cărei intermediu statul oferă străinului protecție, recunoscându-i ulterior statutul de refugiat și acordându-i protecție umanitară, protecție temporară sau azil politic. Doar în aceste condiții, după acceptarea cererii de azil, solicitanții de azil se bucură de protecția statului și pot beneficia de toate garanțiile sociale în contextul legislației Republicii Moldova.
- 3.14 Totodată, CNAM notează că conform art. 32 alin. (1) și (2) din Legea nr. 270/2008, până la soluționarea cererii de azil, Direcția azil și integrare eliberează solicitantului de azil un document de identitate temporar, care atestă statutul acestuia de solicitant de azil, dar nu și identitatea lui adevărată. Documentul de identitate temporar de solicitant de azil este valabil pe un termen de 30 de zile, cu posibilitatea prelungirii lui pentru alte termene a câte 30 de zile, până la soluționarea definitivă a cererii. Potrivit datelor oficiale a IGM al MAI, la 30 septembrie 2023, existau 4 153 de solicitanți de azil, sau aproape opt la sută din totalul străinilor înregistrați în Republica Moldova, fiindu-le asigurate accesul solicitanților de azil la asistență medicală parțială, supunându-i unui examen de sănătate din motive de sănătate publică, conform Hotărârii Guvernului nr. 493/2011 privind aprobarea Regulamentului Centrului de Plasament Temporar pentru Străini.
- 3.15 CNAM indică și faptul că potrivit art. 9 alin. (3) din Legea nr.1585/1998, statutul de persoană asigurată și drepturile de asigurare se suspendă odată cu anularea/revocarea dreptului de ședere în Republica Moldova, încetarea/anularea statutului de apatrid sau a formei de protecție, în conformitate cu legislația în vigoare. Solicitanților de azil nu li se aplică prevederile prezentului articol, fapt ce prezumă că CNAM nu va putea monitoriza fluxul persoanelor încadrate în categoria solicitantului de azil. Subsidiar, în conformitate cu art. 4 din Regulamentul privind acordarea/suspendarea statutului de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1246/2018, persoanei fizice înregistrate în Registrul de evidență a persoanelor asigurate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală i se atribuie un număr de asigurare. Evidența în Registrul de evidență a persoanelor asigurate în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală se realizează pe baza numărului de identificare de stat (IDNP) sau a seriei și numărului actului de identitate valabil în sistemul național de pașapoarte, pentru persoanele care nu dețin IDNP, și a numărului de asigurare obligatorie de asistență medicală.
- 3.16 În atare condiții, CNAM menționează că ține de competența Parlamentului să stabilească un nivel de protecție mai mare în domeniul asistenței medicale în funcție de posibilitățile statului. Or, conform art. 28 lit. l) din Legea nr. 270/2008, solicitantul de azil are dreptul de a munci, drept care i se poate acorda temporar, la solicitare, dacă, din motive obiective, este lipsit de mijloacele de existență necesare. În același timp, art. 9 alin. (1) din Legea nr. 1585/1998 enumeră categoriile de străini, care activează în baza unui contract de muncă, încheiat în temeiul legislației RM și au aceleași drepturi și obligații în domeniul asigurării obligatorii de asistență medicală ca și cetățenii RM. Respectiv, în măsura în care solicitanții de azil nu sunt indicați în art. 9 al Legii nr. 1585/1998, CNAM nu are temei juridic pentru a-i încadra în

sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. Totuși, în condițiile în care norma de la art. 28 lit. l) din Legea nr. 270/2008 se aplică și solicitanții de azil sunt încadrați în câmpul muncii, ei urmează să beneficieze de toate drepturile pe care le au salariații și, respectiv, să-și onoreze obligațiile ce le incumbă acestora. Conform art. 4 alin. (3) din Legea nr. 1585/1998, asigurat pentru persoanele angajate (salariați) este însăși persoana angajată. Concomitent, conform art. 9 alin. (2) lit. h) din Codul muncii, salariatul este obligat să achite prima de asigurare obligatorie de asistență medicală.

- 3.17 Finalmente, CNAM susține că realizarea politicii guvernamentale în domeniul integrării străinilor ține de competența Ministerului Afacerilor Interne. Astfel, în scopul corelării normei de la art. 28 lit. l) din Legea nr. 270/2008 cu cea de la art. 9 alin. (1) al Legii nr. 1585/1998, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil), elaborat de către Ministerul Afacerilor Interne, prevede modificarea art. 9 alin. (1) din Legea nr. 1585/1998, în vederea încadrării în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală a solicitanților de azil ce activează în baza contactului de muncă. Modificarea dată a fost avizată pozitiv de către Ministerul Sănătății și CNAM.

Susținerile Serviciului Fiscal de Stat

- 3.18 Serviciul Fiscal de Stat a notat că, în conformitate cu prevederile art. 9 din Legea nr. 1585/1998, străinii specificați la art. 2 alin. (1) lit. a)–c) din Legea nr. 274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova, și beneficiarii de protecție temporară, încadrați în muncă în Republica Moldova în baza unui contract individual de muncă, încheiat în temeiul legislației Republicii Moldova, străinii titulari ai dreptului de ședere permanentă în Republica Moldova, precum și beneficiarii de protecție internațională au aceleași drepturi și obligații în domeniul asigurării obligatorii de asistență medicală ca și cetățenii Republicii Moldova, în conformitate cu legislația în vigoare, dacă tratatele internaționale nu prevăd altfel.
- 3.19 Prin urmare, Serviciul Fiscal de Stat menționează că cetățenii străini angajați în baza contractului individual de muncă, care corespund cerințelor prevăzute la art. 2 alin. (1) lit. a)–c) al Legii nr. 274/2011, vor fi pasibili achitării primelor de asigurare obligatorie și asistență medicală în modul general prestabilit. Concomitent, aferent calificării cetățenilor străini solicitanți de azil politic în una din categoriile specificate la art. 2 alin. (1) lit. a)–c) din Legea nr. 274/2011, urmează să se expună Ministerul Sănătății, autoritate, care potrivit funcțiilor prestabilite elaborează politici în domeniul sănătății.

IV. Drept relevant

- 4.1 **Constituția Republicii Moldova art. 16 alin. (2)** Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau origine socială; **art. 19 alin. (1)** Cetățenii străini și apatrizii au aceleași drepturi și îndatoriri ca și cetățenii Republicii Moldova, cu excepțiile stabilite de lege; **art. 19 alin. (3)** Dreptul de azil se acordă și se retrage în condițiile legii, cu respectarea tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.
- 4.2 **Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale art. 2 alin. (2)** Statele părți la prezentul Pact se angajează să garanteze că drepturile enunțate în el vor fi exercitate fără nici o discriminare întemeiată pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau pe orice altă împrejurare; **art. 12 alin. (1)** Statele părți la prezentul Pact recunosc dreptul pe care îl are orice persoană de a se bucura de cea mai bună sănătate fizică și mintală pe care o poate atinge; **art. 12 alin. (2)** Măsurile pe care statele părți la prezentul Pact le vor adopta în vederea asigurării exercitării depline a acestui drept vor cuprinde măsurile necesare pentru a asigura crearea de condiții care să asigure tuturor servicii medicale și un ajutor medical în caz de boală.

- 4.3 **Declarația Universală a Drepturilor Omului art. 7** Toți oamenii sunt egali în fața legii și au dreptul fără deosebire la o protecție egală a legii. Toți oamenii au dreptul la o protecție egală împotriva oricărei discriminări care ar încălca prezenta Declarație și împotriva oricărei provocări la o astfel de discriminare; **art. 25 alin. (1)** Orice persoană are dreptul la un nivel de viață corespunzător asigurării sănătății sale, bunăstării proprii și a familiei, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare, are dreptul la asigurare în caz de șomaj, de boală, de invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în alte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență ca urmare a unor împrejurări independente de voința sa.
- 4.4 **Directiva 2013/33 a Parlamentului European și a Consiliului din 26.06.2013 de stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională Capitolul IV dispoziții privind persoanele vulnerabile art. 21** În dreptul intern care transpune prezenta directivă, statele membre țin seama de situația specială a persoanelor vulnerabile, precum minorii, minorii neînsoțiți, persoanele cu dizabilități, persoanele în vârstă, femeile însărcinate, părinții singuri cu copii minori, victimele traficului de persoane, persoanele care suferă de afecțiuni grave, persoanele cu afecțiuni mintale și persoanele care au fost supuse torturilor, violurilor sau altor forme grave de violență psihologică, fizică sau sexuală, cum ar fi victimele mutilării genitale a femeilor; **art. 22 alin. (1)** În vederea punerii în aplicare eficiente a articolului 21, statele membre evaluează dacă solicitantul este un solicitant cu nevoi speciale de primire. Statele membre indică, de asemenea, natura acestor nevoi. Respectiva evaluare este inițiată într-un termen rezonabil de la depunerea cererii de protecție internațională și poate fi integrată în procedurile naționale existente. Statele membre se asigură, de asemenea, că aceste nevoi speciale de primire sunt satisfăcute, în conformitate cu dispozițiile prezentei directive, în cazul în care acestea sunt constatate într-o etapă 6 ulterioară a procedurii de azil. Statele membre se asigură că sprijinul acordat solicitanților cu nevoi speciale de primire în conformitate cu prezenta directivă ia în considerare nevoile speciale de primire ale acestora pe toată durata procedurii de azil și monitorizează corespunzător situația acestora; **alin. (2)** Evaluarea prevăzută la alineatul (1) trebuie să nu se prezinte sub forma unei proceduri administrative; **alin. (3)** Se poate considera că numai persoanele vulnerabile, în conformitate cu articolul 21, au nevoi de primire speciale și, prin urmare, acestea beneficiază de sprijinul specific prevăzut în conformitate cu prezenta directivă; **alin. (4)** Evaluarea prevăzută la alineatul (1) nu aduce atingere evaluării nevoilor de protecție internațională în temeiul Directivei 2011/95/UE.
- 4.5 **Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității art. 1 alin. (1)** Scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate sub jurisdicția Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, origine națională, etnică și socială, statut social, cetățenie, limbă, religie sau convingeri, vârstă, sex, identitate de gen, statut matrimonial, orientare sexuală, dizabilitate, stare de sănătate, statut HIV, opinie, apartenență politică, avere, naștere sau orice alt criteriu; **art. 2 discriminare** – orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți, interese legitime și beneficii ale persoanei sau ale unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile protejate, reale sau presupuse, în afară de cazul în care acestea se justifică în mod obiectiv și rezonabil, printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a aceluși scop sunt proporționale, adecvate și necesare; **discriminare directă** – tratare a unei persoane în baza oricăruia dintre criteriile protejate, reale sau presupuse, în manieră mai puțin favorabilă decât tratarea altei persoane într-o situație comparabilă, în afară de cazul în care aceasta se justifică în mod obiectiv și rezonabil, printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a aceluși scop sunt proporționale, adecvate și necesare; **art. 3** Subiecți în domeniul discriminării sunt persoanele

fizice și juridice din domeniul public și privat; **art. 4** Formele grave ale discriminării sunt: **lit. a)** promovarea sau practicarea discriminării de către autoritățile publice; **art. 6** Orice formă de discriminare este interzisă. Promovarea unei politici sau efectuarea unor acțiuni sau inacțiuni care încalcă egalitatea în drepturi a persoanelor trebuie să fie înlăturată de autoritățile publice competente și sancționată conform legislației; **art. 8 alin. (1)** Este interzisă orice formă de discriminare privind accesul la următoarele servicii și privind furnizarea acestora: **lit. a)** serviciile oferite de autoritățile publice.

- 4.6 **Regulamentul de activitate al Consiliului pentru egalitate, aprobat prin Legea nr. 298/2012, pct. 19** În exercitarea atribuțiilor de prevenire și eliminare a discriminării și de asigurare a egalității tuturor persoanelor care se consideră victime ale discriminării, Consiliul adoptă decizii, avize consultative, acte de constatare, acorduri de conciliere și alte acte, întocmește demersuri și sesizări, elaborează studii și rapoarte, prezintă informații și depune solicitări; **pct. 21. lit. a)** În scopul perfecționării legislației și al schimbării practicilor în vederea prevenirii și combaterii discriminării și asigurării egalității, Consiliul analizează corespunderea legislației cu standardele privind nediscriminarea și înaintează propuneri de modificare a legislației în vederea prevenirii și combaterii discriminării și asigurării egalității.
- 4.7 **Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală art. 2 alin. (1)** Volumul asistenței medicale, acordate în cadrul asigurării obligatorii de asistență medicală, se prevede în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală, denumit în continuare *Program unic*, care este elaborat de Ministerul Sănătății și aprobat de Guvern; **alin. (2)** Programul unic cuprinde lista maladiilor și stărilor ce necesită asistență medicală finanțată din mijloacele asigurării obligatorii de asistență medicală; **art. 3** Obiect al asigurării obligatorii de asistență medicală este riscul asigurat, legat de cheltuielile pentru acordarea volumului necesar de asistență medicală și farmaceutică, prevăzută în Programul unic; **art. 4 alin. (2)** Asiguratul este persoana fizică obligată prin lege să își asigure riscul propriu de a se îmbolnăvi sau Guvernul, pentru categoriile de persoane prevăzute la alin. (4); **alin. (4)** Guvernul are calitatea de asigurat pentru următoarele categorii de persoane neangajate cu domiciliul în Republica Moldova și aflate la evidența instituțiilor abilitate ale Republicii Moldova, specificate la alin.(9), cu excepția persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual: **lit. o)** beneficiarii de protecție internațională incluși într-un program de integrare, pe perioada desfășurării acestuia; **alin. (6)** Persoane asigurate pot fi atât cetățenii Republicii Moldova, cât și străinii, în condițiile stabilite la art. 4 alin. (4) lit. o) și la art. 9; **art. 5 alin. (2)** Asigurarea obligatorie de asistență medicală a persoanelor angajate se efectuează din contul mijloacelor salariaților; **art. 9 alin. (1)** Străinii specificați la art. 2 alin. (1) lit. a)–c) din Legea nr. 274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova și beneficiarii de protecție temporară, încadrați în muncă în Republica Moldova în baza unui contract individual de muncă, încheiat în temeiul legislației Republicii Moldova, străinii titulari ai dreptului de ședere permanentă în Republica Moldova, precum și beneficiarii de protecție internațională au aceleași drepturi și obligații în domeniul asigurării obligatorii de asistență medicală ca și cetățenii Republicii Moldova, în conformitate cu legislația în vigoare, dacă tratatele internaționale nu prevăd altfel.
- 4.8 **Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală Anexa nr. 1 pct. 2** Categoriile de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense Angajații, inclusiv: **lit. b)** persoanele angajate în proiecte, instituții și organizații internaționale care își desfășoară activitatea în Republica Moldova, indiferent de sursa finanțării activității lor, dacă acordurile internaționale nu stipulează altfel; **lit. c)** persoanele care își desfășoară activitatea în asociații și organizații obștești, înregistrate conform legislației în vigoare; **lit. e)** persoanele angajate de către întreprinzătorii individuali și de către alți angajatori persoane fizice.

- 4.9 **Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova art. 3** *azil* – instituție juridică prin al cărei intermediu statul oferă străinului protecție, recunoscându-i statutul de refugiat și acordându-i protecție umanitară, protecție temporară sau azil politic; *azil politic* – protecție excepțională acordată străinului de către Președintele Republicii Moldova; *beneficiar de protecție internațională* – cetățean străin sau apatrid căruia i s-a recunoscut statutul de refugiat sau i s-a acordat protecție umanitară, astfel cum sînt definite la art. 17 și 19; *procedură de azil* – totalitate a actelor și acțiunilor îndeplinite, precum și activităților desfășurate de autoritățile competente, în vederea acordării unei forme de protecție pe teritoriul Republicii Moldova; *solicitant sau solicitant de azil* – străinul care a depus o cerere de azil, nesoluționată încă prin decizie irevocabilă; **art. 30 alin. (1)** Solicitanții de azil sînt asigurați, în conformitate cu legislația în vigoare, cu asistență medicală urgentă la etapa prespitalicească în caz de stări acute care pun în pericol viața; **alin. (2)** Solicitanților de azil li se asigură dreptul la examen medical gratuit (inclusiv anonim) în scopul depistării precoce a virusului HIV și a maladii SIDA; **alin. (3)** Testarea la marcherii HIV se face în conformitate cu legislația în vigoare; **alin. (4)** Solicitanții de azil minori au acces la asistență medicală în aceleași condiții ca și minorii cetățeni ai Republicii Moldova; **art. 33 alin. (1)** Protecția internațională conferă beneficiarului drepturile prevăzute de legislație pentru cetățenii străini și pentru apatrizi, precum și următoarele drepturi speciale: **lit. i)** de a se bucura, în sistemul de asigurare obligatorie de asistență medicală, de aceleași drepturi ca și cetățenii Republicii Moldova în condițiile stabilite de legislația în vigoare; **art. 39 lit. f)** beneficiarul de protecție temporară are dreptul de a primi asistență medicală primară și asistență medicală de urgență conform legislației în vigoare.
- 4.10 **Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova art. 84² alin. (2)** Străinii specificați la art. 2 alin. (1) lit. a)–c) din Legea nr.274 din 27 decembrie 2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova, încadrați în muncă în Republica Moldova în baza unui contract individual de muncă, încheiat în temeiul legislației Republicii Moldova, cetățenii străini și apatrizii cu drept de ședere permanentă în Republica Moldova, precum și beneficiarii de protecție internațională au aceleași drepturi și obligații în domeniul asigurării obligatorii de asistență medicală ca și cetățenii Republicii Moldova, în conformitate cu legislația în vigoare, dacă tratatele internaționale nu prevăd altfel. Cetățenii străini și apatrizii cărora li s-a acordat drept de ședere provizorie pe teritoriul Republicii Moldova pentru reîntregirea familiei, pentru studii, pentru activități umanitare, de voluntariat sau religioase au obligația de a se asigura individual, achitînd prima de asigurare obligatorie de asistență medicală la fel ca și cetățenii Republicii Moldova care achită prima de asigurare stabilită în sumă fixă, dacă tratatele internaționale nu prevăd altfel.

V. În concluzie, Consiliul reține următoarele

- 5.1 Din materialele dosarului, Consiliul reține că urmează să se pronunțe asupra existenței faptei de discriminare a solicitanților de azil angajați prin contract individual de muncă, manifestată prin imposibilitatea de a beneficia de asistență medicală în aceleași condiții ca și cetățenii Republicii Moldova, deși ambele categorii achită primele de asigurare obligatorie de asistență medicală.
- 5.2 Consiliul reamintește că atât legislația națională (art. 15 alin. (1) și art. 19 din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității), cât și practica Curții Europene a Drepturilor Omului (printre multe altele, a se vedea cauza D. H. și alții c. Republicii Cehe par. 82-84, par. 177, cauza Chassagnou și alții c. Franței par. 91-92, cauza Timishev c. Rusiei par. 57) prevăd o regulă specială referitor la sarcina probei în litigiile privind discriminarea, și anume: sarcina probei trece la reclamat atunci când petiționarul/petiționara prezintă dovezi din care se poate prezuma că a existat un tratament discriminatoriu.

- 5.3 Ținând cont de natura alegațiilor, Consiliul le-a supus examinării prin prisma elementelor discriminării directe, ca formă de discriminare. Astfel, pentru a institui prezumția discriminării directe, faptele invocate trebuie să caracterizeze cumulativ următoarele elemente:
- a) existența unui tratament mai puțin favorabil (excludere, deosebire, restricție etc.) în exercitarea unui drept recunoscut de lege
  - b) aplicat în comparație cu alte persoane (un grup de persoane)
  - c) cu care petiționarul se află în situație similară sau comparabilă
  - d) în baza unui criteriu protejat.
- 5.4 Analizând alegațiile și materialele prezentate, precum și prevederile legale incidente speței, Consiliul reține următoarele. Potrivit, art. 28 lit. o) al Legii nr. 270/2008 privind azilul, solicitantii de azil beneficiază de dreptul de a primi asistență medicală primară și de urgență. În același timp, deși solicitantii de azil au și dreptul de a munci (drept care li se poate acorda temporar, la solicitare, dacă, din motive obiective, este lipsit de mijloacele de existență necesare, în conformitate cu art. 28 lit. l), totuși, în situația în care aceștia sunt angajați prin contract individual de muncă, aceștia nu pot fi încadrați în sistemul de asigurare obligatorie de asistență medicală deoarece nu fac parte din categoriile de străini, încadrați în muncă în Republica Moldova în baza unui contract individual de muncă, cărora li se recunoaște dreptul de a beneficia de asistență medicală în conformitate cu art. 9 alin. (1) al Legii 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală. Astfel, Consiliul conchide că tratamentul diferențiat mai puțin favorabil invocat este determinat de statutul persoanei de solicitant de azil.
- 5.5 În conformitate cu art. 15 alin. (1) din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității, sarcina de a proba că faptele în cauză nu constituie discriminare directă revine persoanei/instituției despre care se presupune că a comis fapta discriminatorie. În situația respectivă, Consiliul urmează să aprecieze existența unei justificări obiective și rezonabile a tratamentului diferențiat instituit și legătura de cauzalitate dintre acesta și criteriu invocat.
- 5.6 Cu referire la cele invocate în plângere, Ministerul Sănătății a notat că statul oferă solicitanților de azil dreptul de a beneficia de asistență medicală primară și de urgență, precum și de investigațiile medicale pentru prevenirea și depistarea bolilor specificate la art. 30 din Legea nr. 270/2008. De asemenea, instituția reclamată a subliniat că străinii specificați art. 9 alin. (1) din Legea nr. 1585/1998 și anume străinii titulari ai dreptului de ședere provizorie, străinii titulari ai dreptului de ședere permanentă și străinii cărora li s-a recunoscut statutul de apatrid în Republica Moldova, încadrați în muncă în RM în baza unui contract individual de muncă, încheiat în temeiul legislației RM, străinii titulari ai dreptului de ședere permanentă în RM, precum și beneficiarii de protecție internațională au aceleași drepturi și obligații în domeniul asigurării obligatorii de asistență medicală ca și cetățenii RM, în conformitate cu legislația, dacă tratatele internaționale nu prevăd altfel. Străinii, alții decât cei prevăzuți la art. 9 din Legea nr. 1585/1998, nu au calitatea de subiecți ai sistemului AOAM și, prin urmare, nu pot fi încadrați în sistem, în condițiile prevăzute de Legea nr. 1585/1998. Respectiv, pentru a beneficia de servicii medicale pe teritoriul RM, străinii în cauză urmează să se asigure facultativ sau urmează să achite costul serviciilor medicale prestate de către instituțiile medico-sanitare.
- 5.7 Compania Națională de Asigurări în Medicină a notat că străinii, alții decât cei prevăzuți în art. 9 din Legea nr. 1585/1998, nu au calitatea de subiecți ai sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală („AOAM”) și nu pot fi încadrați în sistem. Respectiv, solicitantii de azil au opțiunea de a procura asigurarea medicală facultativă la asigurătorii privați din Republica Moldova, pentru perioada cât va dura luarea deciziei de acordare a statutului din partea IGM al MAI. De asemenea, CNAM a indicat asupra faptului că ține de competența Parlamentului să stabilească un nivel de protecție mai mare în domeniul asistenței medicale în funcție de posibilitățile statului. Or, art. 9 alin. (1) din Legea nr. 1585/1998 enumeră categoriile de străini

care activează în baza unui contract de muncă, încheiat în temeiul legislației RM și au aceleași drepturi și obligații în domeniul asigurării obligatorii de asistență medicală ca și cetățenii RM. Respectiv, în măsura în care solicitanții de azil nu sunt indicați în art. 9 al Legii nr. 1585/1998, actualmente nu există temei juridic pentru a-i încadra în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. Totodată, CNAM a admis că în condițiile în care solicitanții de azil sunt încadrați în câmpul muncii în conformitate cu art. 28 lit. l) din Legea nr. 270/2008, ei urmează să beneficieze de toate drepturile pe care le au salariații și, respectiv, să-și onoreze obligațiile ce le incumbă acestora, or conform art. 9 alin. (2) lit. h) din Codul muncii, salariatul este obligat să achite prima de asigurare obligatorie de asistență medicală.

- 5.8 În aceeași ordine de idei, CNAM a informat că în scopul corelării normei de la art. 28 lit. l) din Legea nr. 270/2008 cu cea de la art. 9 alin. (1) al Legii nr. 1585/1998, Ministerul Afacerilor Interne, în colaborare cu Ministerul Sănătății și CNAM, a elaborat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil), care prevede, printre altele, și modificarea art. 9 alin. (1) din Legea nr. 1585/1998, în vederea încadrării în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală a solicitanților de azil ce activează în baza contactului de muncă.
- 5.9 Serviciul Fiscal de Stat a comunicat că cetățenii străini angajați în baza contractului individual de muncă, care corespund cerințelor prevăzute la art. 2 alin. (1) lit. a)–c) al Legii nr. 274/2011, vor fi pasibili achitării primelor de asigurare obligatorie și asistență medicală în modul general prestabilit.
- 5.10 Analizând materialele acumulate la dosar, audiind argumentele părților în cadrul ședinței de audieri, precum și examinând prevederile legale incidente speței, Consiliul constată următoarele. Petiționarul, solicitant de azil ce deține document de identitate temporar de solicitant de azil (cu drept de muncă), a fost angajat în cadrul unei companii din Republica Moldova în baza Contractului individual de muncă nr. 254 din 01.03.2023. Pe tot parcursul perioadei de angajare, în conformitate cu art. 5 alin. (2) din Legea nr. 1585/1998, cu art. 12 și pct. 2 al anexei nr. 1 a Legii nr. 1593/2002, angajatorul a reținut de la petiționar, la fiecare plată a salariului, primele de asigurare obligatorie de asistență medicală în cotă procentuală și a prezentat Serviciului Fiscal de Stat informația privind stabilirea drepturilor sociale și medicale aferente raporturilor de muncă (forma IRM19). În pofida acestui fapt, la data survenirii riscului asigurat – incapacitate temporară de muncă pe motiv de boală (fractura mâinii drepte), petiționarul s-a adresat la instituția medico-sanitară publică din raza domiciliului, însă acordarea asistenței medicale i-a fost refuzată pe motiv că nu are statut de persoană asigurată în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. Drept urmare, petiționarul a beneficiat de asistență medicală contra plată și nu a putut confirma absența de la muncă pe motiv de boală.
- 5.11 În această privință, Consiliul notează că instituțiile reclamate au invocat lipsa reglementărilor în legislația națională în privința solicitanților de azil care sunt angajați prin contract individual de muncă drept temei al imposibilității acordării statutului de persoană asigurată acestora, chiar dacă primele de asigurare obligatorie de asistență medicală au fost achitate de către angajator în cotă procentuală pe toată durata activității. De asemenea, drept justificare a tratamentului diferit aplicat în privința solicitanților de azil manifestat prin imposibilitatea acestora de a beneficia de asistență medicală în sistemul „AOAM”, a fost invocat faptul că evidența persoanelor fizice se realizează pe baza numărului de identificare de stat (IDNP) valabil în sistemul național de pașapoarte, iar solicitanții de azil, până la soluționarea cererii de azil, dețin doar un document de identitate temporar care atestă statutul acestora.
- 5.12 Respectiv, Consiliul notează că solicitanții de azil angajați prin contract individual de muncă nu se regăsesc printre categoriile de străini prevăzute la art. 9 alin. (1) din Legea nr. 1585/1998 care au aceleași drepturi și obligații în domeniul asigurării obligatorii de asistență medicală ca și cetățenii Republicii Moldova, iar această premisă permite constatarea faptului

că solicitanților de azil angajați prin contract individual de muncă nu le incumbă obligația de a participa la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală. Sub acest aspect, prevederile Legii nr. 1585/1998 constituie norme speciale față de norma generală de la art. 9 alin. (2) lit. h) din Codul muncii, potrivit căreia salariatul este obligat să achite contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii și primele de asigurare obligatorie de asistență medicală în modul stabilit. În același context, nu poate fi reținută interpretarea oferită de Serviciul Fiscal de Stat în răspunsul adresat SRL „CCCC”, potrivit căreia solicitanții de azil încadrați în câmpul muncii prin contract individual de muncă sunt plătitori ai primei, care urmează a fi calculate din plățile salariale achitate în folosul acestora în modul general stabilit pentru persoanele fizice potrivit legislației fiscale. Or, achitarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală poate fi impusă doar persoanelor în privința cărora există obligația de a participa la sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală – obligație care nu se atestă în speță.

- 5.13 Totodată, chiar dacă primele de asigurare obligatorie de asistență medicală au fost reținute de angajator, solicitanții de azil sunt în imposibilitate să beneficieze de volumul integral de asistență medicală prevăzut de Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală. Astfel, Consiliul atrage atenția asupra faptului că această situație contravine principiului egalității, consacrat la art. 5 alin. (1) al Legii nr. 1585/1998, potrivit căruia tuturor participanților la sistemul de asigurare obligatorie de asistență medicală li se asigură un tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege. De asemenea, situația în care se regăsesc solicitanții de azil angajați prin contract individual de muncă contravine și prevederilor art. 6 alin. (1) din aceeași lege, care stabilesc că statutul de persoană asigurată se acordă de către asigurător ca urmare a achitării primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în modul și termenele prevăzute de legislație.
- 5.14 Totodată, Consiliul a luat act de faptul că în vederea soluționării problemei în discuție, a fost elaborat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil)¹, care are drept scop ajustarea cadrului normativ național la acquis-ul comunitar în domeniul azilului. Astfel, proiectul prevede completarea art. 9 alin. (1) al Legii nr. 1585/1998 cu cuvintele „solicitanții de azil”, modificare în rezultatul căreia solicitanții de azil încadrați în muncă în Republica Moldova în baza unui contract individual de muncă, încheiat în temeiul legislației Republicii Moldova vor putea beneficia de aceleași drepturi și obligații în domeniul asigurării obligatorii de asistență medicală ca și cetățenii Republicii Moldova. La data de 05 decembrie curent, proiectul de lege în cauză a fost aprobat în prima lectură.

Astfel, conducându-se de prevederile art. 1, 2, 3, art. 15 alin. (4) din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității, coroborat cu pct. 61, 65 din Regulamentul cu privire la activitatea Consiliului pentru egalitate, aprobat prin Legea nr. 298/2012,

CONSILIUL DECIDE

1. Faptele constatate reprezintă discriminare directă în acces la servicii de asistență medicală pe criteriul de statut de solicitant de azil.
2. Serviciul Fiscal de Stat va realiza restituirea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în cotă procentuală la salariu reținute de la petiționar și achitate de întreprinderea “FUJIKURA AUTOMOTIVE MLD” (IDNO DDDD) începând cu 01.03.2023 până la obținerea de către acesta a statutului de asigurat.
3. Consiliul recomandă Parlamentului adoptarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind procedura de azil) nr. 350 din 28.11.2024.

---

¹ Nr. 350 DP 48.4 2024-11-27

4. Reclamatul în termen de 30 zile din momentul recepționării deciziei, va informa Consiliul despre măsurile întreprinse sau planificate pentru implementarea recomandărilor formulate cu prezentarea înscrisurilor confirmative în acest sens.
5. Decizia se comunică părților și va fi făcută publică pe adresa www.egalitate.md.
6. Decizia poate fi contestată, în decurs de 30 de zile de la data comunicării, direct la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, situată pe adresa: mun. Chișinău, str. Kiev, 3, fără respectarea procedurii prealabile.

Membrii Consiliului care au votat decizia:

Ian FELDMAN – președinte

Carolina BAGRIN – membră

Gheorghina DRUMEA – membră

Victorina LUCA – membră

Andrei LUNGU – membru